

Handledning

Beräkning av
pensionsgrundande
inkomst och underlag
för egenavgifter

TAXERINGSÅRET 2007

INNEHÅLL

FÖRKORTNINGAR	3
1 GRUNDLÄGGANDE BESTÄMMELSER OM BERÄKNING AV PENSIONSGRUNDANDE INKOMST (PGI).....	5
1.1 Allmänt	5
1.2 Försäkringens omfattning	6
1.3 EG-rätten.....	8
1.4 Socialförsäkringskonventioner	11
1.5 Pensionsgrundande inkomster, anställning – näringsverksamhet.....	11
1.6 Beräkning av pensionsgrundande inkomst	13
1.7 Organisation.....	15
2 INKOMST AV ANSTÄLLNING.....	17
2.1 Allmänt	17
2.2 Lön i pengar	17
2.3 Övriga förmåner.....	22
2.4 Socialförsäkringsersättningar m.m.....	22
2.5 Kostnadsavdrag.....	24
3 UTLANDSINKOMSTER M.M.....	26
3.1 Personer anställda och avlönade av arbetsgivare i Sverige för arbete utomlands.....	26
3.2 Personer anställda och avlönade av arbetsgivare i utlandet för arbete utomlands.....	30
3.3 Personer anställda och avlönade av arbetsgivare i utlandet eller utländsk beskickning respektive konsulat för arbete i Sverige.....	31
4 INKOMST AV ANNAT FÖRVÄRVSARBETE.....	35
4.1 Allmänt	35
4.2 Inkomst av näringsverksamhet.....	36
4.3 Sjukpenning grundad på inkomst av annat förvärvsarbete än anställning.....	39
5 UTBRYTNING AV ANSTÄLLNINGSINKOMST	41
6 EGENAVGIFTER	43

FÖRKORTNINGAR

SD, FD	Särskild resp. förenklad självdeklaration
AFL	Lagen (1962:381) om allmän försäkring
AMF	Arbetsmarknadsförsäkringar
AST	Allmänt avlöningsavtal för statliga och vissa andra tjänstemän
ATP	Allmän tilläggspension
CSN	Centrala studiestödsnämnden
EES	Europeiskt ekonomiskt samarbetsområde
EG	Europeiska gemenskapen
EU	Europeiska unionen
FD	Försäkringsdomstolen
FK	Försäkringskassan
FÖD	Försäkringsöverdomstolen
IL	Inkomstskattelagen (SFS 1999:1229)
Infl	Lag (SFS 1998:675) om införande av lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension
KL	Kommunalskattelagen
KU	Kontrolluppgift
KR	Kammarrätt
LAF	Lag (1976:380) om arbetsskadeförsäkring
LIP	Lag (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension

PGI	Pensionsgrundande inkomst
Prop	Proposition
RFFS	Riksförsäkringsverkets författningssamling
RFV	Riksförsäkringsverket
RR	Regeringsrätten
SAL	Socialavgiftslagen, (SFS 2000:980)
SBL	Skattebetalningslagen
SINK	Lag (1991:586) om särskild inkomstskatt för utomlands bosatta
SGA	Särskilt grundavdrag
SGI	Sjukpenninggrundande inkomst
SKR	Skattekontor
SLF	Särskild löneskatt på vissa förvärvsinkomster
SLFL	Lag (1990:659) om särskild löneskatt på vissa förvärvsinkomster
Sofl	Socialförsäkringslagen, (SFS 1999:799)

1 GRUNDLÄGGANDE BESTÄMMELSER OM BERÄKNING AV PENSIONSGRUNDANDE INKOMST (PGI)

1.1 Allmänt

Lag (SFS 1998:674) om inkomstgrundad ålderspension (LIP).

Lag (SFS 1998:675) om införande av lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension

Lag (SFS 1962:381) om allmän försäkring (AFL)

Förordning (SFS 2005:650) om prisbasbelopp och förhöjt prisbasbelopp för 2006

Den allmänna pensionen i form av inkomstgrundad ålderspension består av inkomstpension, tilläggspension, premiepension samt garantipension. Personer födda 1954 eller senare får pension helt enligt reglerna om inkomstgrundad ålderspension, medan personer födda 1937 eller tidigare får pension enligt reglerna om ATP. Personer födda 1938 - 1953, den s.k. mellangenerationen, får sin pension både efter reglerna om inkomstgrundad ålderspension och reglerna om ATP. Pension kan tas ut tidigast från 61 års ålder. Någon övre åldersgräns finns inte. Inkomst av förvärvsarbete intjänad före år 1960 påverkar inte beräkningen av pensionsrätt.

Garantipension ges ut som en utfyllnad till den som inte arbetat ihop tillräckligt med pensionsrätt. Den betalas ut tidigast från 65 års ålder.

Pensionsrätt

Pensionsrätt grundas på ett underlag som huvudsakligen består av pensionsgrundande inkomst (PGI). (Pensionsrätt kan även grundas på pensionsgrundande belopp, PGB). Bestämmelserna om vad som utgör PGI finns i 2 kap. LIP. Bestämmelserna om vilka inkomster och förmåner som är pensionsgrundande är i stort sett desamma som i ATP-systemet och reglerna har i princip överförts oförändrade till LIP från lagen om allmän försäkring (AFL).

Inkomstbasbelopp – förhöjt prisbasbelopp

Prisbasbeloppet enligt AFL har till uppgift att värdesäkra olika socialförsäkringsförmåner. Prisbasbeloppet fastställs varje år av regeringen. För att få tillgodoräkna sig PGI, måste inkomsterna för ett kalenderår ha överstigit 42,3 % av prisbasbeloppet.

Regeringen fastställer också varje år ett inkomstbasbelopp. Detta belopp används för att bestämma den övre gränsen, det s.k. taket, för inkomster som kan ge PGI.

För år 2006 uppgår prisbasbeloppet till 39 700 kronor och inkomstbasbeloppet till 44 500 kronor.

1.2 Försäkringens omfattning

Förordning (EEG) nr 1408/71 om tillämpningen av system för social trygghet när anställda, egenföretagare eller deras familjemedlemmar flyttar inom gemenskapen.

Förordning (EEG) nr 574/72 om tillämpning av förordning 1408/71.

Socialförsäkringslagen (SFS 1999:799, SofL)

Lag (SFS 1998:674) om inkomstgrundad ålderspension.

FK:s vägledning 2000:2, Försäkrad i Sverige genom bosättning eller arbete

Medlem i EU

Fr.o.m. den 1 januari 1995 är Sverige medlem i den Europeiska unionen (EU). I EU ingår 27 länder. Dessa är förutom Sverige, Belgien, Bulgarien, Cypern, Danmark, Estland, Finland, Frankrike, Grekland, Irland, Italien, Lettland, Litauen, Luxemburg, Malta, Nederländerna, Polen, Portugal, Rumänien, Slovakien, Slovenien, Spanien, Storbritannien, Tjeckien, Tyskland, Ungern och Österrike.

Medlemskapet i EU innebär bl.a. att EU:s regler om social trygghet ska tillämpas i medlemsländerna. Bestämmelserna om social trygghet finns framför allt i förordning (EEG) nr 1408/71 och förordning (EEG) nr 574/72. Dessa förordningar har dock varit tillämpliga i Sverige sedan den 1 januari 1994 då EES-avtalet trädde i kraft. Genom EES-

avtalet tillämpas nämnda förordningar även mellan medlemsländerna i EU och Island, Liechtenstein och Norge samt inbördes mellan de tre sistnämnda länderna. Vid tillämpningen av förordning 1408/71 avses således med medlemsland även Island, Liechtenstein och Norge. Fr.o.m. den 1 juni 2002 finns även ett samarbetsavtal med Schweiz. Från och med 1 juni 2003 gäller förordningen också för tredjelandsmedborgare som är bosatta i ett EU-land. (undantag Danmark).

Socialförsäkringskonventioner

Sverige har ingått socialförsäkringskonventioner med länder även utanför EU/EES. Dessa länder är Chile, Israel, Jugoslavien (gäller avseende Serbien och Montenegro, samt från den 16 januari 1992 även i förhållande till Kroatien och Slovenien samt från den 5 maj 2000 Bosnien-Hercegovina), Kanada, Kap Verde, Marocko, Schweiz, Turkiet, USA och särskilt avtal med provinsen Québec.

Vilka omfattas av LIP

Bestämmelserna om vilka som omfattas av LIP har från år 2001 införts i socialförsäkringslagen (SofL). Det svenska socialförsäkringsskyddet är i SofL uppdelat i

- en bosättningsbaserad försäkring och
- en arbetsbaserad försäkring.

Den bosättningsbaserade försäkringen bygger i huvudsak på bosättning i Sverige. Exempel på bosättningsbaserade förmåner är barnbidrag och bostadsbidrag.

Den arbetsbaserade försäkringen bygger på arbete i Sverige. Den kan i vissa fall gälla även vid arbete utanför Sverige. Den arbetsbaserade försäkringen avser att täcka inkomstbortfall. Exempel på arbetsbaserade förmåner är sjukpenning och inkomstgrundad ålderspension.

Bestämmelserna om vilka som omfattas av den arbetsbaserade försäkringen finns i 2 kap. 7-10 §§ SofL.

Med arbete i Sverige avses förvärvsarbete i verksamhet här i landet. Det gäller arbete som utförs av såväl arbets- och uppdragstagare som egenföretagare. Det finns inget krav på medborgarskap och det finns inte heller något krav på att arbetet i Sverige ska ha pågått viss minsta tid. Exempelvis kan den inkomst en utomlands bosatt person tjänar in

vid ett uppdrag som pågår endast någon enstaka dag i Sverige bli pensionsgrundande här.

Arbete utomlands kan i vissa fall räknas som arbete i Sverige. Detta gäller:

- vid utsändningsfall, d.v.s. när en arbetsgivare i Sverige sänder ut en arbetstagare och arbetet kan antas vara längst ett år.
- när en svensk statlig arbetsgivare sänder ut arbetstagare för arbete utomlands oavsett utsändningstidens längd.

Arbete som sjöman utför på svenskt handelsfartyg anses som arbete i Sverige. Det gäller även vid arbete på utländskt fartyg som en svensk redare hyr i huvudsak obemannat (s.k. bareboat-charter). Detsamma gäller vid anställning hos ägaren till ett svenskt handelsfartyg eller hos någon arbetsgivare som anlitas av ägaren, om fartyget hyrs ut till en utländsk redare i huvudsak obemannat.

Visst arbete som utförs här ska inte räknas som arbete i Sverige enligt SofL. Det gäller när:

- utländsk arbetsgivare sänder någon till Sverige för arbete som kan antas vara längst ett år.
- annan stat sänder hit någon för arbete oavsett hur länge arbetet ska pågå.

Observera att andra regler kan gälla när EG-rätten är tillämplig eller om en socialförsäkringskonvention ska tillämpas. Frågan om vilket regelverk som ska gälla i ett enskilt fall prövas enligt följande.

- Först ska avgöras om EG-rätten ska följas.
- Om EG-rätten inte är tillämplig prövas om det finns en socialförsäkringskonvention som gäller för fallet.
- Om varken EG-rätten eller en konvention ska tillämpas gäller reglerna i SofL.

1.3 EG-rätten

Artikel 1a, 13, 14, 16 och 17 förordning (EEG) nr 1408/71

I förordning 1408/71 ges förutsättningar för att bestämma vilket medlemslands lagstiftning som ska användas för en försäkrad.

En huvudprincip i förordningen är att endast ett medlemslands lagstiftning ska vara tillämplig.

Huvudregeln i förordning 1408/71 är att den som förvärvsarbetar omfattas av lagstiftningen i det medlemsland där han arbetar som anställd eller egenföretagare.

Ombordanställd omfattas av lagstiftningen i flagglandet och offentligt anställd och motsvarande i arbetsgivarlandet.

Inkallad till militärtjänstgöring omfattas av lagstiftningen i tjänstgöringsstaten.

Den som är anställd för arbete i ett medlemsland ska enligt förordningen omfattas av detta lands lagstiftning. Detta gäller även om han är bosatt i ett annat medlemsland eller om det företag eller den person som han är anställd av, har sitt säte eller är bosatt i ett annat medlemsland. Det saknar betydelse varifrån lönen betalas ut. Av förordningen framgår också att man i vissa fall kan omfattas av ett annat medlemslands lagstiftning än arbetslandets.

Den som är egenföretagare i ett medlemsland ska enligt förordning 1408/71 omfattas av detta medlemslands lagstiftning även om han är bosatt i ett annat medlemsland.

Utsändning

Från den ovan beskrivna huvudregeln om tillämplig lagstiftning i förordning 1408/71 finns undantagsregler eller särskilda regler. Det vanligaste undantaget är utsändning. En medborgare i ett medlemsland som inom ett medlemsland arbetar hos ett företag till vilket han är knuten, och som av detta företag sänds ut för att arbeta i ett annat medlemsland för företagets räkning under längst tolv månader, ska enligt förordningen fortsätta att omfattas av lagstiftningen i det medlemsland varifrån han sänts ut. Varar arbetet i det andra medlemslandet på grund av oförutsedda omständigheter längre än vad som från början förväntades och varaktigheten därför överstiger tolv månader kan en förlängning av utsändningstiden medges under vissa förutsättningar.

Motsvarande regler om utsändning och förlängning gäller även egenföretagare.

Arbete i mer än ett EU/EES-land

För personer som normalt arbetar i två eller flera medlemsländer och som tillhör den resande eller flygande personalen hos internationella transportföretag som har sitt säte i ett medlemsland, är huvudregeln enligt förordning 1408/71 att de omfattas av lagstiftningen i det medlemsland där företaget har sitt säte.

För annan anställd än den som arbetar på trafikföretag gäller att han ska omfattas av bosättningslandets lagstiftning om arbetet till viss del utförs där, eller om han har flera arbetsgivare i olika medlemsländer. I vissa fall gäller att den anställde omfattas av lagstiftningen i det land där arbetsgivaren har sitt säte. Detta inträffar när den anställde arbetar i flera länder för en och samma arbetsgivare utan att vara bosatt i någon av länderna. Som alltid krävs intyg om tillämplig lagstiftning (E 101) när det sker avvikelse från huvudregeln i förordningen d.v.s. när någon ska omfattas av lagstiftningen i annat land än arbetslandet.

För den som är anställd ombord på ett fartyg som för ett medlemslands flagga gäller enligt förordning 1408/71 normalt detta lands lagstiftning.

Dispens

Två eller flera medlemsländer eller deras behöriga myndigheter eller de organ som har utsetts av dessa myndigheter, har enligt förordningen möjlighet att komma överens om undantag, s.k. dispens, från bestämmelserna om tillämplig lagstiftning om det är till förmån för en person eller grupp av personer. En sådan överenskommelse kan innebära att en viss person ska vara omfattad av ett medlemslands lagstiftning även om lagvalsreglerna i förordningen pekar ut ett annat medlemsland som behörig stat.

Personkrets

Förordning 1408/71 gäller för anställda och egenföretagare som är eller har varit omfattade av lagstiftningen i ett eller flera medlemsländer och som är medborgare i ett sådant land. Det innebär exempelvis att om en person som är bosatt i ett medlemsland utan att vara medborgare i ett sådant i stället kan vara omfattad av en konvention.

Fr.o.m. 1 juni 2003 omfattas också medborgare från tredje land. Förordningen gäller också statslösa eller flyktingar som är bosatta i ett land inom EU samt för familjemedlemmar och efterlevande. Vidare

gäller förordningen också offentligt anställda och personer som enligt den tillämpliga lagstiftningen behandlas som sådana.

Anställd respektive egenföretagare definieras i förordning 1408/71 som en person som är försäkrad, obligatoriskt eller genom en frivillig fortsättningsförsäkring, mot en eller av de risker som täcks av grenarna i ett system för social trygghet för anställda eller egenföretagare.

1.4 Socialförsäkringskonventioner

Artikel 6 och 7 förordning (EEG) nr 1408/71

Socialförsäkringskonventioner har med undantag för Belgien och Irland slutits med samtliga länder som ingår i EU. EU:s regler på socialförsäkringsområdet ersätter i huvudsak dessa konventioner. Utanför EU/EES gäller konventionerna i samma utsträckning som tidigare.

I förhållande till länder utanför EU/EES med vilka Sverige inte har slutit någon socialförsäkringskonvention tillämpas reglerna i SofL.

Konventionernas innehåll

Huvudregeln i konventionerna är att man ska omfattas av lagstiftningen i det land där man förvärvsarbetar. Från denna regel görs undantag bl.a. för personer som är utsända för arbete från ett land till ett annat.

Konventionernas personkrets

Enligt konventionen med Jugoslavien och Marocko omfattas endast svenska och jugoslaviska respektive marockanska medborgare av respektive konvention. Övriga konventioner omfattar däremot alla som är försäkrade i något av länderna oavsett medborgarskap.

Förteckning över alla socialförsäkringskonventioner återfinns i avsnitt 3.3

1.5 Pensionsgrundande inkomster, anställning – näringsverksamhet

Lag (SFS 1998:674) om inkomstgrundad ålderspension

Socialavgiftslagen (SFS 2000:980, SAL)

Skattebetalningslagen, (SFS 1997:483, SBL)

Lag (1994:1744) om allmän pensionsavgift

För vilka försäkrade fastställs PGI

Skatteverket ska fastställa PGI för varje intjänandeår som en person varit försäkrad och haft inkomster som är pensionsgrundande (2 kap. 2 § LIP)

Fastställelseåret är kalenderåret efter intjänandeåret (1 kap. 8 § LIP).

För att PGI ska fastställas måste dock de pensionsgrundande inkomsterna sammanlagt, före avdrag för allmän pensionsavgift, ha uppgått till minst 42,3 % av det för intjänandeåret gällande prisbasbeloppet enligt AFL (2 kap. 2 § LIP). Denna gräns motsvarar gränsen för skyldighet att lämna självdeklaration.

Fr.o.m. 1 januari 2004 finns inte längre någon åldersgräns för fastställande av PGI. De äldre bestämmelserna gäller dock fortfarande för dem som är födda 1937 eller tidigare (2 kap. 2 § LIP) och innebär att PGI inte ska beräknas på eventuella förvärvsinkomster.

För det år en försäkrad avlidit ska PGI inte fastställas i annat fall än om överföring av pensionsrätt för premiepension till den avlidnes make ska göras för det året.

Pensionsgrundande inkomst

Huvudprincipen i LIP är att pensionsrätt grundas på förvärvsarbete. Den pensionsgrundande inkomsten delas in i två grupper (2 kap. 1 § LIP):

- inkomst av anställning och
- inkomst av annat förvärvsarbete.

Andra inkomster än sådana som grundas på förvärvsarbete är inte pensionsgrundande. Inkomst av kapital och privata

pensionsförsäkringar är således inte pensionsgrundande. Pension som ges ut av en tidigare arbetsgivare är inte heller pensionsgrundande.

Avrundning

Sedan inkomster av anställning och inkomster av annat förvärvsarbete räknats fram ska de var för sig avrundas till närmaste lägre hundratal kronor (2 kap. 1 § LIP).

Inkomst av anställning

Med inkomst av anställning avses den lön i pengar, annan ersättning i pengar eller annan skattepliktig förmån som en försäkrad fått som arbetstagare i allmän eller enskild tjänst.

Som inkomst av anställning avses enligt LIP också vissa ersättningar i pengar eller annan skattepliktig förmån för utfört arbete även om mottagaren inte varit anställd hos den som betalat ut ersättningen. Som exempel kan nämnas ersättning eller förmån som någon får på grund av en anställning men ersättningen ges ut av någon annan än arbetsgivaren. Det kan vara en bilförmån som kommer från ett annat bolag i samma koncern eller en fri semesterbostad som kommer från en personalstiftelse knuten till arbetsgivaren. Andra exempel på när bestämmelsen är tillämplig är en ersättning till en tillfällig uppdragstagare, föredragshållare, styrelseledamot eller ersättning för arbete till en näringsidkare som inte har F-skattsedel. (Se vidare under kap. 2 *Inkomst av anställning*).

Inkomst av annat förvärvsarbete

Med inkomst av annat förvärvsarbete avses främst inkomst från näringsverksamhet. Observera dock att den del av näringsidkarens inkomst som avser ersättning för arbete för någon annans räkning utgör inkomst av anställning om näringsidkaren inte har F-skatt. Övriga inkomster från näringsverksamheten hänförs till inkomst av annat förvärvsarbete oavsett vilken skatteform näringsidkaren har. (Se vidare under kap. 4 *Inkomst av annat förvärvsarbete*.)

1.6 Beräkning av pensionsgrundande inkomst

2 kap. 18-22 §§ LIP
Inkomstskattelagen (SFS 1999:1269)

Hur beräknas PGI?

Till grund för beräkningen av en försäkrads pensionsgrundande inkomst ett visst intjänandeår ska läggas den försäkrades taxering till statlig inkomstskatt för det året.

För den som inte är skattskyldig i Sverige men som ändå har rätt till pensionsförmåner här, ska PGI beräknas med ledning av en särskild kontrolluppgift från arbetsgivaren. Med särskild kontrolluppgift avses den gula kontrolluppgiften "*SÄRSKILD KONTROLLUPPGIFT-pensionsgrundande inkomst och utbyte av kontrolluppgifter. Inkomståret 2006.*" för den som över huvudtaget inte är skattskyldig i Sverige, samt den gröna kontrolluppgiften "*KONTROLLUPPGIFT-, Särskild inkomstskatt för utomlands bosatta (SINK). Inkomståret 2006*" för den som omfattas av reglerna om särskild inkomstskatt för utomlands bosatta.

För personer som omfattas av lagen om särskild inkomstskatt för utomlands bosatta artister m.fl. (A-SINK) gäller att inkomster enligt den lagen är pensionsgrundande i Sverige i den mån det är fråga om verksamhet som räknas som arbete i Sverige enligt SofL. PGI ska beräknas och särskild kontrolluppgift ska lämnas trots att ersättningen är undantagen från arbetsgivaravgifter enligt 2 kap. 13 § SAL. Observera att artister som omfattas av EG-rätten oftast inte ska ha rätt till PGI i Sverige. Detta ska styrkas med intyg E 101 som visar att artisten ska omfattas av bosättningslandets lag.

Andra underlag som ligger till grund för PGI-beräkning utgörs av "*KONTROLLUPPGIFT OM SJÖINKOMST M.M.*" samt "*KONTROLLUPPGIFT- SÄRSKILD INKOMSTSKATT FÖR UTOMLANDS BOSATTA SJÖMÄN*".

Exempel på inkomster som ska utgöra PGI av anställning i Sverige men som inte ska redovisas i självdeklarationen kan således vara följande.

- Inkomst från arbetsgivare i Sverige till anställda som sänts ut för arbete utomlands och som är skattebefriade i Sverige p.g.a. sexmånaders- eller ettårsregeln.
- Inkomst som arbetstagare bosatt i ett annat nordiskt land uppburit för arbete som anställd hos en arbetsgivare i Sverige.
- Inkomst för vilken särskild inkomstskatt ska betalas (SINK och A-SINK).

Hela förvärvsinkomsten är inte PGI

Vid beräkning av en försäkrads PGI av anställning ska enligt 2 kap. 21§ LIP avdrag göras för debiterad allmän pensionsavgift som den försäkrade ska betala enligt lagen (1994:1744) om allmän pensionsavgift.

Det är den avgift som fastställs i beslutet om slutlig skatt som ska dras av. Om denna avgift ändras efter omprövning eller domstols beslut är det den slutligt bestämda avgiften som räknas av.

Vidare ska vid beräkning av en försäkrads PGI enligt 2 kap. 1§ LIP bortses från inkomster av anställning och inkomster av annat förvärvsarbete i den mån summan av dessa – efter avdrag för allmän pensionsavgift – överstiger sju och en halv gånger det inkomstbasbelopp som gäller för intjänandeåret, det s.k. *intjänandetaket*. Belopp som det ska bortses från avräknas i första hand från den försäkrades inkomst av annat förvärvsarbete.

Akkumulerad inkomst

För en person som under ett visst år får en ersättning som hänför sig till flera år, finns möjlighet att vid skatteberäkningen fördela inkomsten över dessa år och på så sätt lindra skatteeffekten. Regler om sådan fördelning finns i 6 kap. inkomstskattelagen. Fördelningen av inkomsten påverkar inte taxeringen utan endast uttaget av skatt. Av detta följer att PGI och eventuella egenavgifter inte berörs av fördelningen.

1.7 Organisation

1 kap. 2 § AFL
13 kap. 1 § LIP
Skattebetalningslagen

Det är Försäkringskassan som administrerar socialförsäkringen. FK har som förvaltnings- och tillsynsmyndighet den centrala ledningen för socialförsäkringen. I myndighetens arbetsuppgifter ingår även att följa upp Skatteverkets arbete med beräkning av PGI och underlag för egenavgifter.

Beslutande myndighet

Enligt 13 kap. 1 § LIP ska beslut om PGI fattas av Skatteverket.

Undantag

- För sjöman som inte är bosatt eller folkbokförd i Sverige beräknas PGI av Skatteverket i Göteborg, kontor Västra Göteborg.

2 INKOMST AV ANSTÄLLNING

2.1 Allmänt

2 kap. 3 – 5 §§ LIP
Skattebetalningslagen

Enligt 2 kap. 3-5 §§ LIP räknas sammanfattningsvis följande ersättningar som inkomst av anställning.

1. lön eller annan ersättning i pengar eller annan skattepliktig förmån som sammanlagt från varje utbetalare uppgår till minst 1000 kr under året till arbetstagare i allmän eller enskild tjänst.
2. kostnadsersättningar till den del de ska räknas som lön enligt SBL.
3. skattepliktig intäkt i form av rabatt, bonus eller annan förmån som utgetts på grund av kundtrohet eller liknande, om den som slutligt har stått för de kostnader som ligger till grund för förmånen, är någon annan än den som är skattskyldig för den.
4. annan ersättning för utfört arbete, dock ej pension, samt tillfällig förvärvsinkomst av verksamhet som inte bedrivits självständigt även om mottagaren inte varit anställd hos utbetalaren.
5. Marie Curie-stipendium som utbetalats av fysisk person bosatt i Sverige eller av svensk juridisk person.
6. sjukpenning som ersätter tjänsteinkomster, A-kasseersättning m.fl. socialförsäkringsersättningar.

2.2 Lön i pengar

2 kap. 3 - 4 §§, 9 § LIP

Vad är skattepliktig lön i pengar

Vid bedömning av om en ersättning är lön i pengar är det avgörande inte vad den kallas, utan om den betalas som ersättning för utfört arbete. Till kontant lön hänförs därför bl.a. följande ersättningar

- ackordsersättning
- ackordskompensation
- avgångsvederlag

- bidrag från arbetsgivaren till bostadskostnader
- bonus
- drickspengar
- driftstillägg
- färdtidsersättning
- förmån som utgår för kundtrohet
- havandeskapslön
- helgdagslön (ersättning)
- jour- och beredskapsersättning
- kallortstillägg
- kotersättning
- krigsriskillägg
- mätningssavgift
- obekvämlighetstillägg
- obligationer
- permitteringslön
- presentkort
- provision
- repetitionsövningsbidrag eller annan ersättning från arbetsgivaren under militärtjänst
- reseersättning för resor till och från arbetet
- restidsersättning
- sammanträdesarvode
- semesterersättning
- sjuklön
- skiftillägg
- tantiem
- vikariatsersättning
- vinstandel (jmf. reglerna om vinstandelsstiftelse)
- övertidsersättning.

Lönetillägg

Från och med år 2001 gäller att även s.k. lönetillägg vid utlandsarbete utgör underlag för PGI allt i den mån arbetet ska räknas som arbete i Sverige enligt SofL.

Tidigare gällde att sådana ersättningar som avsåg vissa ökade levnadskostnader i sysselsättningslandet var undantagna vid beräkning av PGI och från arbetsgivaravgifter.

Inkomst under 1000 kr

Lön i pengar, annan ersättning i pengar eller andra skattepliktiga förmåner ska enligt 2 kap. 9§ LIP ha uppgått till minst 1000 kronor från en och samma arbetsgivare under inkomståret för att bli pensionsgrundande. Detta gäller även uppdragsinkomster.

Staten är en arbetsgivare

Staten är *en* arbetsgivare vilket innebär att ersättningar från flera statliga myndigheter läggs samman vid beräkning av PGI. På så sätt kan inkomst från en statlig myndighet understigande 1000 kronor bli pensionsgrundande om den tillsammans med inkomst från en annan statlig myndighet uppgår till minst 1000 kronor.

Uppdragsersättning

Ersättning i pengar eller annan skattepliktig förmån för utfört arbete, (dock inte pension) samt tillfällig förvärvsinkomst av verksamhet som inte bedrivs självständigt är enligt 2 kap. 3 § LIP pensionsgrundande som inkomst av anställning. Det gäller även om mottagaren inte är anställd hos den som utger ersättningen. Den som har utfört arbetet likställs i sådana fall med en arbetstagare och den som betalat ut ersättningen med en arbetsgivare. Detta, som brukar kallas det utvidgade arbetsgivarbegreppet, innebär att om någon utfört ett arbete åt en arbets-/uppdragsgivare och erhåller betalningen från någon annan än den som arbetet utförts åt så är det utbetalaren av ersättningen som ska anses som arbetsgivare.

Till denna punkt hänförs också ersättning för arbete som betalas ut till enskild näringsidkare som inte har F-skatt. Detta är ett exempel på att inkomst som skattemässigt hänförs till inkomst av näringsverksamhet utgör inkomst av anställning enligt socialförsäkringslagstiftningen. Observera att det endast är ersättningar för arbete för någon annans räkning som ska hänföras till inkomst av anställning för näringsidkaren. Övriga inkomster som näringsidkaren erhåller i sin verksamhet, t.ex. försäljningsinkomster, hyror och räntor, utgör inkomst av annat förvärvsarbete oavsett vilken form av skattsedel näringsidkaren innehar.

10 000-kronorsregeln

Enligt en undantagsbestämmelse i 2 kap. 8 § LIP räknas alltid ersättning för utfört arbete som inkomst av annat förvärvsarbete om den betalas ut av en fysisk person eller ett dödsbo och ersättningen

understiger 10 000 kronor per utbetalare och år och inte utgör en utgift i näringsverksamhet för utbetalaren.

Undantagsbestämmelsen gäller dock inte om utbetalaren och mottagaren kommit överens om att ersättningen ska hänföras till inkomst av anställning, varigenom utbetalaren påtagit sig att betala arbetsgivaravgifter. Bestämmelsen gäller inte heller för ersättning till god man. Om denne inte har F-skattsedel ska ersättningen alltid hänföras till inkomst av anställning.

Avgångsvederlag

Som exempel på vad som kan avses med *annan ersättning i pengar* i 2 kap. 3 § LIP kan nämnas avgångsvederlag som överstiger normal uppsägningslön och som utbetalas direkt från arbetsgivaren och inte från en försäkringsgivare. I och med att ersättningen utbetalas av en arbetsgivare eller f.d. arbetsgivare och har sin grund i anställningen, ska ersättningen utgöra grund för PGI.

Avgångsbidrag

Avgångsbidrag (AGB) som har utbetalats av Arbetsmarknadens Försäkrings AB (AFA) och avgångsersättning (AGE) som utbetalats av Trygghetsrådet på grund av driftsmässig förändring inom ett företag är inte pensionsgrundande. Beloppen utgör istället underlag för särskild löneskatt på vissa förvärvsinkomster (Prop. 1990/91:54).

AFA-trygghetsförsäkring

Ersättning på grund av ansvarighetsförsäkring enligt grunder som har fastställts i kollektivavtal mellan arbetsmarknadens huvudorganisationer (TFA) utgör PGI. Undantag görs dock för belopp som avser invaliditetsersättning vid bestående arbetsoförmåga.

Stipendier

Som pensionsgrundande inkomst av anställning räknas enligt 2 kap. 4 § LIP även stipendium som enligt 11 kap. 46 § inkomstskattelagen ska tas upp som intäkt av tjänst, om stipendiet har betalats ut av en fysisk person bosatt i Sverige eller av en svensk juridisk person (s.k. Marie Curie-stipendium). Den som har betalat ut ett sådant stipendium anses som arbetsgivare. (Se även vidare under rubriken inkomst av annat förvärvsarbete.)

Stipendier i övriga fall utgör inte PGI av anställning såvida stipendiet inte är skattepliktigt på den grunden att det utges av mottagarens

arbetsgivare eller det av andra skäl kan anses som ersättning för en prestation som har eller ska utföras för arbetsgivarens räkning.

Tjänstepension

För en försäkrad som är anställd inom stat eller kommun och som enligt avlöningsavtal för statliga och vissa andra tjänstemän (AST) får avdrag på lönen för tjänstepension som utges på grund av tidigare kommunal eller statlig anställning, gäller att den avdragna lönedelen är PGI (Försäkringsdomstolens dom 1968-06-24 i mål nr. 1154/67).

Idrottsinkomster

Enligt 2 kap. 13§ LIP gäller att ersättning från en ideell förening till en idrottsutövare inte räknas som pensionsgrundande inkomst av anställning, om ersättningen från en och samma idrottsförening under ett år understiger ett halvt prisbasbelopp. Om ersättningen uppgår till ett halvt prisbasbelopp eller mer under året är den pensionsgrundande till hela sitt belopp.

Kostnadsersättningar

Kostnadsersättning är en ersättning som en arbetsgivare betalar till en anställd för att täcka de kostnader den anställde har i arbetet. Kostnadsersättningar är i regel inte pensionsgrundande. Detta framgår av 2 kap. 3 § LIP. Traktamenten och bilersättningar till den del de överstiger fastställda schablonbelopp, samt övriga kostnadsersättningar till den del de uppenbart överstiger avdragsgilla belopp eller överhuvudtaget inte är avdragsgilla, utgör PGI av anställning.

Vinstandelsstiftelser

Ersättning från vinstandelsstiftelse är inte underlag för PGI enligt 2 kap. 14 § LIP. Vissa företag sätter av en del av sin vinst till en vinstandelsstiftelse för de anställdas räkning. Syftet är att medlen senare ska utbetalas till de anställda, i många fall i samband med att den anställde pensioneras. På avsättningen betalar företaget särskild löneskatt enligt lagen om särskild löneskatt på vissa förvärvsinkomster. På utbetalningarna till de anställda betalas inga arbetsgivaravgifter. Förutsättningen är att bidragen till stiftelsen varit avsedda att vara bundna under minst tre kalenderår och att de tillkommer en betydande del av de anställda på likartade villkor. Reglerna gäller inte för delägare i fåmansföretag eller närstående till delägare. Utbetalningar från vinstandelsstiftelse till sådan delägare blir därför pensionsgrundande som lön.

2.3 Övriga förmåner

2 kap. 3 § och 20 § LIP

8 kap. 14-17 §§ SBL

12 kap. och 61 kap . IL (1999:1229)

Skattepliktiga förmåner är pensionsgrundande enligt 2 kap. 3 § LIP. I 2 kap. 20 § LIP anges hur dessa ska värderas genom hänvisning till 8 kap. 14-17 §§ SBL. Dessa bestämmelser hänvisar i sin tur till IL. Reglerna innebär i praktiken att det är det värde som anges på kontrolluppgiften som blir underlag för den pensionsgrundande inkomsten. Har arbetsgivaren fått ett beslut från Skatteverket om rätt att tillämpa ett justerat förmånsvärde (jämkning) av kost, bil eller bostad, är det detta justerade värde som blir pensionsgrundande.

Rabattförmåner

Som inkomst av anställning anses enligt 2 kap. 3 § LIP också rabatt, bonus eller annan förmån som utgetts på grund av kundtrohet eller liknande under förutsättning att den som slutligt stått för de kostnader som ligger till grund för rabatten är någon annan än den som är skattskyldig för förmånen. Ett vanligt exempel på sådana rabatter är de s.k. frequent flyer-rabatterna och andra liknande rabattförmåner. Utmärkande för dessa är att en resenär kan erhålla bonuspoäng från flygbolag eller hotellkedjor som berättigar resenären till fria flygresor eller fria övernattningar på hotell om tillräckligt många bonuspoäng intjänats. När någon erhållit sådana rabattförmåner i samband med tjänsteresor som bekostats av arbetsgivaren är förmånen skattepliktig som inkomst av tjänst och pensionsgrundande som inkomst av anställning när förmånen utnyttjas privat.

2.4 Socialförsäkringsersättningar m.m.

2 kap. 5 § och 17 § LIP

Lag (1998:676) om statlig ålderspensionsavgift

I 2 kap. 5 § LIP finns en katalog med olika former av ersättningar som är pensionsgrundande som inkomst av anställning trots att de inte utgör ersättning för arbete. På dessa ersättningar betalas varken

arbetsgivaravgifter eller egenavgifter enligt SAL. Ersättningarna beläggs i stället med en särskild avgift som betalas av staten enligt lagen (1998:676) om statlig ålderspensionsavgift. Det är här främst fråga om olika ersättningar från den allmänna försäkringen t.ex. sjukpenning, rehabiliteringspenning, föräldrapenningförmåner, vårdbidrag, arbetslöshetsersättning, vissa former av utbildningsbidrag samt inkomstrelaterad sjuk- och aktivitetsersättning.

Observera att dessa ersättningar är pensionsgrundande även om beloppet inte uppgått till minst 1 000 kronor under inkomståret.

Samordnade ersättningar

Det kan förekomma att en ersättning som är pensionsgrundande, eller för vilken det ska beräknas pensionsgrundande belopp (PGB) eller pensionspoäng för inkomstrelaterad sjukersättning eller inkomstrelaterad aktivitetsersättning enligt LIP, har betalats ut av en försäkringskassa eller en arbetslöshetskassa till en försäkrad och att den försäkrade senare för samma månad beviljats en annan ersättning som är pensionsgrundande och samordnad med den tidigare ersättningen. Enligt 2 kap. 17 § LIP är den senare beviljade ersättningen inte pensionsgrundande till den del den avser tiden före den månad ersättningen börjar utges löpande.

I de fall inkomstrelaterad sjukersättning eller aktivitetsersättning och arbetsskadelivränta beviljas samtidigt för förfluten tid ska det enligt LIP anses som om sjukersättningen/aktivitetsersättningen betalats ut före livräntan.

Vad som sägs om arbetsskadelivränta gäller även livränta enligt lagen om statligt personskadeskydd och annan livränta som bestäms med tillämpning av reglerna i lagen om arbetsskadeförsäkring.

Särskilt om vårdbidrag

Den som har rätt till vårdbidrag med tillämpning av AFL:s regler och som bor i Sverige och arbetar i ett annat EU/EES-land och enligt förordning 1408/71 omfattas av det landets lagstiftning för förmåner som faller inom förordningens tillämpningsområde kan dock inte tillgodoräknas pensionsgrundade inkomst för vårdbidraget. Det följer av förordningens bestämmelser att rätt till pensionsförmåner samtidigt endast kan intjänas i *ett* EU/EES-land.

Pension

Pension är inte pensionsgrundande. Detta gäller såväl allmän pension som privat pension. Pension som betalas ut från tidigare arbetsgivare är inte heller pensionsgrundande. Inkomstrelaterad sjukersättning och inkomstrelaterad aktivitetsersättning är däremot underlag för PGI (2 kap 5 § 17 p. LIP).

2.5 Kostnadsavdrag

2 kap. 21§ LIP

Kostnader i anställningen

Vid beräkning av en försäkrads pensionsgrundande inkomster av anställning, ska enligt 2 kap. 21 § LIP avdrag för kostnader som arbetstagaren haft i anställningen göras, om kostnaderna, minskade med erhållen kostnadsersättning, överstiger 1 000 kronor.

En grundprincip i pensionssystemet är att ersättningar som är avsedda att täcka kostnader i arbetet inte ger pensionsrätt. Av 2 kap. 3 § LIP framgår att när en arbetsgivare betalar ut särskild kostnadsersättning vid sidan av lönen ska kostnadsersättningen, så länge den i princip motsvarar i taxeringen avdragsgilla kostnader, inte medräknas i den pensionsgrundande ersättningen.

Om den som erhåller inkomster av anställning har avdragsgilla kostnader i arbetet, för vilka han inte fått särskild kostnadsersättning, ska kostnaderna påverka PGI-beräkningen. Avdrag ska göras för kostnader i arbetet i den mån kostnaderna minskade med erhållen kostnadsersättning överstiger 1 000 kronor. Det är således kostnader i arbetet som ska påverka beräkningen, t.ex. ökade levnadskostnader och resekostnader i samband med tjänsteresor. Andra avdragsgilla kostnader såsom resor till och från arbetet, hemresor, ökade levnadskostnader vid dubbel bosättning och tillfälligt arbete påverkar inte den pensionsgrundande inkomsten.

Exempel

En anställd använder sin bostadstelefon för utlandssamtal i tjänsten och erhåller telefonersättning från arbetsgivaren vid sidan av lönen med 3 000 kronor. Vid taxeringen medges han avdrag för

telefonkostnader med 6 500 kronor. Vid PGI-beräkningen ska lönen reduceras med 2 500 kronor, (6 500 – kostnadsersättning 3 000 – 1 000).

Har en försäkrad haft inkomst av anställning, som i deklARATIONEN redovisats i bilaga avseende näringsverksamhet, ska eventuella kostnader som är förenade med den inkomsten dras av från anställningsinkomsten. (Se vidare avsnittet utbrytning *av anställningsinkomst*).

Fördelning av kostnader

Det kan även bli aktuellt att fördela kostnaderna för en försäkrad med många uppdragsgivare där inkomsterna från vissa av uppdragsgivarna understiger 1 000 kronor. Om det av deklARATIONEN inte framgår hur kostnaderna ska fördelas bör kostnaderna fördelas proportionellt.

Exempel

Summa ersättningar som var för sig är minst 1 000 kr	92 000
Summa ersättningar som var för sig understiger 1 000 kr	16 000
Kostnader	5 500
Kostnadsavdrag	$\frac{92\,000 \times 5\,500}{108\,000} = 4\,685$

Vid PGI-beräkningen görs kostnadsavdrag med 3 685 kronor, (4 685 - 1 000).

3 UTLANDSINKOMSTER M.M.

3.1 Personer anställda och avlönade av arbetsgivare i Sverige för arbete utomlands

Artikel 13 och 14 förordning (EEG) nr. 1408/71
Konventioner om social trygghet

EG-rätt

Arbete i EU/EES-land

En person som lämnar Sverige för att arbeta som anställd i ett annat medlemsland omfattas enligt huvudregeln förordning 1408/71 av lagstiftningen i det landet. Undantag gäller främst för utsända och i samband med arbete i flera medlemsländer.

För Sveriges del innebär det att en person som anställs i Sverige tillgodoräknas PGI för sin arbetsinkomst här eftersom Sverige är arbetsland. Avgiftsskyldighet föreligger i Sverige för arbetsgivaren.

I detta sammanhang är det viktigt att betona att det inte finns något krav på minimitid för arbetets varaktighet. Också mycket korta arbetsperioder ger rätt till PGI.

Utsänd

En arbetstagare anses som utsänd om han sänds ut av sin arbetsgivare för att utföra arbete i ett annat medlemsland och om han vid utsändningstillfället omfattas av lagstiftningen i det medlemsland där arbetsgivaren har sitt säte och att anställningsförhållandet varar under hela utsändningstiden

Utsändningsintyg

Den som sänds ut för arbete i ett annat medlemsland för högst 12 månader ska medföra ett utsändningsintyg (intyg om tillämplig lagstiftning) för att bekräfta att han ska omfattas av lagstiftningen i utsändningslandet. I Sverige utfärdas ett sådant intyg (blankett E 101) av Försäkringskassan.

Den försäkringskassa som utfärdar utsändningsintyg ska enligt FK:s vägledning skicka kopia av intyget till Skatteverket.

Arbetsgivare i Sverige

Om en arbetsgivare i Sverige sänder ut en person för arbete i ett annat medlemsland och arbetet förväntas vara högst 12 månader och den anställde inte sänds ut för att ersätta någon som har fullgjort sin utsändningsperiod, omfattas den anställde av den svenska socialförsäkringen under hela utsändningstiden. Detta innebär bl.a. att inkomsten blir pensionsgrundande i Sverige och att arbetsgivaravgifter ska erläggas här.

Förlängd utsändning

Utsändningstiden kan förlängas maximalt i ytterligare 12 månader. Om arbetet på grund av oförutsebara omständigheter varar längre än vad som från början förväntas och varaktigheten överstiger 12 månader, kan enligt förordning 1408/71 en förlängning av utsändningstiden medges under vissa omständigheter. En förutsättning enligt förordningen är att den behöriga myndigheten i det medlemsland till vilken personen har sänts ut eller det organ som utsetts av denna myndighet lämnar sitt samtycke. I Sverige är det Försäkringskassan som handlägger dessa ärenden.

Begäran om förlängd utsändning måste enligt förordning 1408/71 göras innan den första tolv månadersperioden gått ut. Beslut om förlängning görs på blankett E 102.

Om arbetet från början förväntas vara längre än 12 månader, omfattas den anställde av arbetslandets lagstiftning fr.o.m. den första arbetsdagen. Detta innebär att rätt till pension tjänas in i arbetslandet samt att socialavgifter ska betalas enligt lagstiftningen i det aktuella landet. Inga förmåner beräknas och inga socialavgifter betalas därför i Sverige.

Det är således *avsikten* beträffande arbetets varaktighet vid utsändningstidens början som avgör om en anställd ska stå kvar i det svenska socialförsäkringssystemet eller direkt från första dagen omfattas av arbetslandets lagstiftning.

Dispensfall

Två eller flera medlemsländer eller deras behöriga myndigheter eller de organ som har utsetts av dessa myndigheter har enligt förordning 1408/71 möjlighet att komma överens om undantag, s.k. dispens, från bestämmelserna om tillämplig lagstiftning om det är till förmån för en person eller grupp av personer. En sådan överenskommelse kan

innebära att en viss person eller grupp av personer ska vara omfattad av ett medlemslands lagstiftning även om lagvalsreglerna i förordningen pekar ut ett annat medlemsland som behörig stat.

Konventionsfall

Utsänd

Med utsänd i konventionernas mening avses för svensk del en person som är anställd och avlönad av en arbetsgivare i Sverige för arbete utomlands och som vid tiden för arbetets början är bosatt i Sverige. En svensk medborgare som t.ex. bor i USA och tar arbete för en svensk arbetsgivare i USA anses inte som utsänd enligt konventionsreglerna. En sådan person brukar kallas för lokalanställd. Detsamma gäller personer som anställs och avlönas av en utländsk arbetsgivare.

Utsändningsperiod

Under de första 12, 24, 36 eller 60 månaderna av utsändningstiden omfattas den utsände av svensk socialförsäkring i enlighet med bestämmelserna i respektive konvention. Det bör observeras att även ett tredje lands medborgare i regel omfattas av konventionsbestämmelserna.

Efter de första 12, 24, 36 eller 60 månaderna omfattas den utsände av sysselsättningslandets lagstiftning.

Enligt vissa konventioner gäller att den utsände ska omfattas av sysselsättningslandets lagstiftning fr.o.m. den första arbetsdagen om arbetets varaktighet från början förutses överstiga den utsändningstid som anges i respektive konvention. Sådana bestämmelser finns i den nordiska konventionen och konventionerna med Chile, Frankrike, Israel, Luxemburg, Spanien, Storbritannien och Nordirland, Turkiet, Österrike samt USA.

Utsändningsintyg

Enligt de administrativa överenskommelserna till konventionerna ska intyg finnas som styrker utsändningsförhållandet och tillhörigheten till den svenska socialförsäkringen – utsändningsintyg.

Den försäkringskassa som utfärdar ett utsändningsintyg ska skicka en kopia av intyget till Skatteverket.

Förlängning av utsändning

Enligt flera av konventionerna finns också en möjlighet att vara fortsatt omfattad av svensk lagstiftning genom beslut om förlängning.

Ansökan om förlängning görs av arbetsgivaren hos försäkringskassan. Om förlängning av tillhörigheten till den svenska socialförsäkringen har medgetts ska detta kunna styrkas med intyg eller särskilt beslut om fortsatt tillhörighet till den svenska socialförsäkringen. Försäkringskassan utfärdar utsändningsintyg på begäran av arbetsgivaren eller arbetstagaren.

Dispensfall

Vid sidan om utsändningsfallen finns även möjlighet att genom ett särskilt beslut medge undantag från reglerna i en konvention s.k. dispensfall. Den som inte uppfyller kraven för utsändning kan ändå omfattas av svensk socialförsäkring genom ett särskilt beslut. Eftersom konventionerna med Jugoslavien (gäller avseende Serbien och Montenegro samt fr.o.m. den 16 januari 1992 även i förhållande till Kroatien och Bosnien-Hercegovina från maj 2000) och Marocko endast omfattar medborgare i respektive länder kan ett dispensbeslut endast avse svenska medborgare och medborgare i respektive land. Dispensärenden handläggs av Försäkringskassans huvudkontor efter framställning av arbetsgivare och arbetstagare. När dispens har medgetts utfärdas i regel inte något intyg utan det särskilda beslutet styrker förhållandet.

Förbindelsefall

Lön för arbete som utförts utomlands för utländsk arbetsgivare utgör enligt huvudregeln inte PGI av anställning. Sådan ersättning kan dock ge pensionsrätt i Sverige när det föreligger s.k. förbindelsefall.

Enligt 2 kap. 11 § LIP som gällde fram till år 2001 kunde svenska staten teckna en förbindelse med Riksförsäkringsverket om att svara för ålderspensionsavgiften för svenska medborgare som är anställda hos utländska arbetsgivare. Även ett svenskt moderbolag kunde teckna sådan förbindelse avseende svenska medborgare anställda hos ett utländskt dotterbolag för arbete utomlands. Inkomsterna från det utländska bolaget hänförs då till inkomst av anställning. Det svenska moderbolaget anses som arbetsgivare och betalar ålderspensionsavgiften. Det var ett krav för att få teckna förbindelse att den omfattade samtliga svenska medborgare som arbetar hos det företag som förbindelsen avser.

Möjligheten att teckna nyssnämnd förbindelse har upphört i och med att socialförsäkringslagen infördes 1 januari år 2001. Sådana

förbindelser som då fortfarande var gällande får fortsätta att tillämpas fram till och med år 2005.

3.2 Personer anställda och avlönade av arbetsgivare i utlandet för arbete utomlands

Förordning (EEG) nr. 1408/71
Socialförsäkringskonventioner
SofL

Arbete i EU/EES-land

En person som anställs i ett annat medlemsland för arbete där omfattas av lagstiftningen i det landet. Undantag gäller främst för utsända samt i samband med arbete i flera medlemsländer.

Konventionsfall

Den som lämnar Sverige för arbete i ett konventionsland ska enligt konventionernas huvudregel omfattas av lagstiftningen i det land där arbetet utförs. Inkomsten grundar inte rätt till PGI i Sverige. Det finns emellertid en möjlighet att genom ett särskilt beslut medge undantag från reglerna om tillämplig lagstiftning i en konvention, s.k. dispensfall. En person kan genom ett sådant beslut vara omfattad av svensk socialförsäkring även om han arbetar för en utländsk arbetsgivare i ett konventionsland, t.ex. ett dotterbolag till ett svenskt företag.

Förbindelsefall

Som framgår av tidigare avsnitt har möjligheten att teckna förbindelse upphört från och med år 2001. Förbindelser som då fortfarande var gällande får dock fortsätta att tillämpas fram till och med år 2005.

PGI beräknas med ledning av uppgifter i ”Särskild kontrolluppgiftuppgift – pensionsgrundande inkomst och utbyte av kontrolluppgifter. Inkomståret 2006”.

Arbete utanför EU/EES-området och i land där konvention saknas

Arbete som utförts utomlands för en utländsk arbetsgivare i land som inte ingår i EU/EES och som Sverige inte har ingått konvention med

anses inte som arbete i Sverige enligt SofL och ger därför inte rätt till PGI.

3.3 Personer anställda och avlönade av arbetsgivare i utlandet eller utländsk beskickning respektive konsulat för arbete i Sverige

Förordning (EEG) nr 1408/71
SofL
Socialförsäkringskonventioner

Anställda från ett annat EU/EES-land

En person som anställs för arbete i Sverige tillgodoräknas PGI för sin arbetsinkomst här enligt förordning 1408/71 artikel 13.2a eftersom Sverige är arbetslandet. Avgiftsskyldighet för arbetsgivaravgifter föreligger i Sverige för arbetsgivaren. Det finns inte något krav på minimitid för arbetets varaktighet.

Utsändningsfall

Vid utsändning till Sverige från ett annat medlemsland kommer inte PGI att intjänas i Sverige trots att arbetet utförs här, under förutsättning att utsändningen till Sverige är avsedd att vara högst ett år. Socialavgifter erläggs i det land och enligt det lands lagstiftning varifrån utsändningen sker. Utsändningen ska styrkas med intyg om tillämplig lagstiftning (E 101).

Om förlängning har skett vid utsändning till Sverige kommer inte heller PGI att tjänas in under förlängningstiden. En förlängning styrks med intyg E 102. På motsvarande sätt tillgodoräknas inte PGI för den som genom beslut om s.k. dispens inte ska omfattas av svensk lagstiftning.

Arbete på ett EU/EES-lands beskickning eller konsulat

Personer som arbetar på en beskickning är antingen offentligt anställda eller lokalanställda. De offentligt anställda omfattas av lagstiftningen i det medlemsland som ambassaden representerar, artikel 13.2d. För övrig personal gäller enligt artikel 16.1 att arbetslandets lagstiftning ska gälla om de är medborgare i ett medlemsland. För personer som inte är omfattade av förordningen gäller reglerna i SofL.

Personer som är anställda vid beskickningar eller i konsulat samt de som är anställda som privattjänare hos tjänstemän vid beskickningar och konsulat har enligt artikel 16.2 i förordningen, under förutsättning att de är medborgare i den sändande staten, möjlighet att välja att omfattas av lagstiftningen i den sändande staten.

Arbete på beskickning eller konsulat från land utanför EU/EES-området

Från år 2001 gäller enligt SofL att lokalanställd personal på utländska ambassader och beskickningar i Sverige är försäkrade även för den arbetsbaserade delen av försäkringen. PGI ska därför beräknas och ambassaderna ska betala fulla arbetsgivaravgifter för de lokalanställda, dock med undantag för den allmänna löneavgiften eftersom löneavgiften är att se som en skatt och inte en socialavgift. Undantag görs för personer med diplomatisk immunitet samt för vissa privattjänare som inte är svenska medborgare och som inte är bosatta här.

Eftersom personalen inte är skattskyldig för inkomsten från ambassaden ska PGI beräknas med ledning av uppgifter i blankett ”Kontrolluppgift – pensionsgrundande inkomst och utbyte av kontrolluppgifter. Inkomståret 2006”.

Före år 2001 gällde att dessa ambassader kunde teckna förbindelse med RFV om att svara för ålderspensionsavgiften för lokalanställd personal. Om förbindelse inte fanns beräknades inte PGI.

Konventionsfall

Utsändningsfall

Här avses de fall där en person, som inte omfattas av förordning 1408/71, är anställd av en arbetsgivare i ett konventionsland och sänds ut till Sverige för att utföra arbete för arbetsgivarens räkning. Den utsände ska i enlighet med bestämmelserna i respektive konvention under viss tid omfattas av utsändningslandets lagstiftning på motsvarande sätt som gäller för den som sänds ut från Sverige. Utsändningsintyg som styrker utsändningsförhållandet ska finnas.

PGI ska i dessa fall inte beräknas i Sverige under utsändningstiden. När utsändningstiden gått till ända och varken förlängning av utsändningstiden eller dispens har medgetts ska PGI beräknas enligt LIP.

Dispensfall

Vid sidan om utsändningsfallen finns möjlighet att genom särskilt beslut medge undantag från reglerna i en konvention.

Ej konventionsfall

Enligt huvudregeln ska inkomst från utländsk arbetsgivare läggas till grund för beräkning av PGI av anställning om den försäkrade har sysselsatts i Sverige. Observera dock möjligheten att träffa s.k. socialavgiftsavtal.

Socialförsäkringskonventioner

Konventioner om social trygghet mellan Sverige och andra länder.

Nordisk konvention om social trygghet

Prop. 2003/04:44

Konventionen i kraft 2004-11-02 (SFS 2004:114).

Tyskland

SFS 1977:740, SFS 1979:323, SFS 1991:1183, SFS 1991:1184 samt tilläggsöverenskommelse i kraft 1991-08-01.

Konventionen i kraft 1977-10-01.

Jugoslavien

SFS 1978:798, konventionen i kraft 1979-01-01.

Enligt SFS 1992:996 gäller konventionen i förhållande till Kroatien fr.o.m. den 16 januari 1992. Enligt skriftväxling mellan Sverige och Bosnien-Hercegovina gäller konventionen i förhållande även till Bosnien-Hercegovina från och med maj 2000.

Grekland

SFS 1979:56, SFS 1985:774, SFS 1993:1670 i kraft den 1 januari 1994.

Konventionen i kraft 1979-12-01.

Portugal

SFS 1979:869. Konventionen i kraft 1979-12-01.

Schweiz

SFS 1980:32, SFS 1986:246. Konventionen i kraft 1980-03-01.

Turkiet

SFS 1981:208. Konventionen i kraft 1981-05-01.

Frankrike

SFS 1981:584, SFS 1982:78 (tillämpningsöverenskommelse). Konventionen i kraft 1981-08-01. (Tilläggsavtal om administrativa åtgärder 1982-02-24.)

Marocko

SFS 1982:249. Konventionen i kraft 1982-06-01.

Italien

SFS 1982:887. Konventionen i kraft 1982-11-01.

Nederländerna

SFS 1983:22. Konventionen i kraft 1983-03-01.

Israel

SFS 1983:325. Konventionen i kraft 1983-07-01.

Spanien

SFS 1984:555. Konventionen i kraft 1984-07-01.

Kanada

Konventionen i kraft 2003-04-01

USA

Pensionsförsäkring

SFS 1986:734. Konventionen i kraft 1987-01-01.

Québec

SFS 1988:100. Avtalet i kraft 1988-04-01.

Storbritannien och Nordirland

SFS 1988:106 med ändringar, SFS 1992:1090 med giltighet fr.o.m. den 1 januari 1994. Konventionen i kraft 1988-05-01.

Luxemburg

SFS 1988:350. Konventionen i kraft 1988-07-01.

Kap Verde

SFS 1991:1333. Konventionen i kraft 1991-12-01.

Chile

Prop. 1994/95:199, SFS 1995:1337. Konventionen i kraft 1996-01-01.

Österrike

Prop. 1995/96:203, SFS 1997:265. Konventionen i kraft 1997-07-01.

4 INKOMST AV ANNAT FÖRVÄRVSARBETE

4.1 Allmänt

2 kap. 6 § - 8 § LIP

Socialavgiftslagen (SFS 2000:980), SAL

Socialförsäkringslagen (SFS 1999:799), SofL

Inkomstskattelagen (SFS 1999:1229), IL

Pensionsgrundande förvärvsinkomster som inte räknas till inkomst av anställning utgör i stället inkomster av annat förvärvsarbete. Socialavgifterna på detta slag av inkomster betalas i form av egenavgifter. I 2 kap. 6 § LIP anges följande huvudgrupper av inkomster och ersättningar som räknas till annat förvärvsarbete.

1. Inkomst av aktiv näringsverksamhet här i landet. Egenavgifter betalas enligt 3 kap. 3 § SAL
2. Tillfälliga förvärvsinkomster av självständigt bedriven verksamhet. Exempel på detta kan vara hobbyinkomster eller royalty från tillfälligt bedriven författarverksamhet som inte grundas på uppdrag m.m. Egenavgifter betalas enligt 3 kap. 4 § SAL.
3. Ersättning för arbete för någon annans räkning i pengar eller andra skattepliktiga förmåner. Dessa ersättningar utgör normalt inkomst av anställning enligt 2 kap. 3 § LIP men hänförs av i undantagsfall till inkomst av annat förvärvsarbete.
4. Sjukpenning m.m. som träder i stället för sådan inkomst som anges i 1–3 ovan. Sjukpenning som utges p.g.a. näringsverksamhet är alltid pensionsgrundande. Egenavgifter ska inte betalas på sjukpenning, vilket framgår av 3 kap 10 § SAL. Sjukpenning är pensionsgrundande även om den betalas ut med mindre belopp än 1 000 kronor under året.
5. Marie Curie-stipendium som är skattepliktigt i Sverige och som kommer från utländsk utgivare. Egenavgifter betalas enligt 3 kap. 7 § SAL. Om stipendiet i stället betalas ut av en fysisk person bosatt i Sverige eller av en svensk juridisk person utgör stipendiet inkomst av anställning enligt 2 kap. 4 § LIP.

I 2 kap. 6 § LIP andra stycket anges att punkterna 1 - 5 endast gäller om inkomsten inte ska räknas som inkomst av anställning. Stadgandet

är viktigt eftersom ersättningar enligt punkt 3 i de flesta fall utgör inkomst av anställning.

Inkomster som delägare i handelsbolag erhåller för arbete åt handelsbolaget, räknas alltid till inkomst av annat förvärvsarbete enligt 2 kap. 6 § andra stycket. Samma gäller för medlem i en europeisk ekonomisk intressegruppering (EEIG).

4.2 Inkomst av näringsverksamhet

2 kap. 6§ LIP

2 kap. 23§ IL

Av 2 kap. 6§ punkt 1 LIP framgår att sådan näringsverksamhet som anges i 2 kap. 23§ IL och utgör aktiv näringsverksamhet är pensionsgrundande inkomst av annat förvärvsarbete. Bedrivs en självständig näringsverksamhet i utlandet betraktas den som passiv och ligger inte till grund för beräkning av pensionsgrundande inkomst. Egenavgifter betalas inte för sådan inkomst. Inte heller särskild löneskatt betalas på underlag av inkomsten. Vad som här avses är en näringsverksamhet som inte kan ses som en del av en i Sverige bedrivna näringsverksamhet. Om en person driver samma slags verksamhet såväl i Sverige som utomlands, bör verksamheten ses som en näringsverksamhet. I sådant fall blir hela inkomsten – även utlandsdelen – PGI av annat förvärvsarbete under förutsättning att den är aktiv.

Aktiv/passiv näringsverksamhet

En verksamhet utgör aktiv näringsverksamhet om den skattskyldige i inte oväsentlig omfattning har arbetat i verksamheten. Kravet på aktivitet innebär i normalfallet att den skattskyldige ska ha ägnat sysslorna i verksamheten minst en tredjedel av den tid som åtgår för en vanlig anställning på heltid. Normalt omfattar en heltidsanställning c:a 1 500 arbetstimmar per år. Kravet på att aktiviteten ska uppgå till minst en tredjedels årsarbetstid kan jämkas med hänsyn till omständigheterna. Den som vid sidan av en anställning driver en näringsverksamhet som i huvudsak baseras på den egna arbetskraften får anses ha uppfyllt aktivitetskravet även om tredjedelskravet inte uppnåtts. Detta gäller däremot inte beträffande verksamhet med

betydande balansomslutning. Vad som avses med betydande balansomslutning går inte att ange generellt. Det väsentliga kriteriet för att avgöra om kravet på aktivitet är uppfyllt är att arbetsinsatsen ska vara så omfattande som kan anses fordras för att bedriva den aktuella verksamheten. Om normal drift av en mycket liten jordbruksfastighet kan anses kräva endast 200 timmars arbetsinsats under ett år, så är denna arbetsinsats tillräcklig för att kvalificera verksamheten som aktiv. Om någon däremot vid förvaltning av en hyresfastighet lägger ned 350 timmars arbete och det därtill finns anställd personal för t.ex. renhållning och trappstädning bör kravet på aktivitet inte anses uppfyllt. I de flesta fall torde jordbruksdrift och fastighetsförvaltning innebära att en betydande balansomslutning föreligger och därför kräva en arbetsinsats av lägst 500 timmar för att kunna hänföras till aktiv näringsverksamhet.

Den som inte uppfyller kravet på aktivitet anses istället ha inkomst av passiv näringsverksamhet. Inkomsten blir då inte pensionsgrundande. Skälet till detta är att pensionsrätt grundas på förvärvsarbete. En passiv näringsverksamhet anses ha sådana likheter med en kapitalplacering att inkomsterna från denna därför inte ska utgöra underlag för pension. Till följd härav tas inte heller socialavgifter ut på underlag av inkomst av passiv näringsverksamhet. Istället beläggs den med särskild löneskatt på vissa förvärvsinkomster (SLF).

A-skatt och F-skatt

Det finns två skatteformer för preliminär skatt, F-skatt och A-skatt. Den som har enbart inkomst av tjänst tilldelas skatteformen A-skatt. Skatteformen F-skatt är avsedd för näringsidkare. Den skatteform som en person har är avgörande för bl.a. frågan om vem som ska betala de socialavgifter som belöper på ersättning för arbete. Skatteformen har också betydelse för bedömningen av om en ersättning för arbete ska hänföras till inkomst av anställning eller till inkomst av annat förvärvsarbete vid PGI-beräkningen (2 kap. 7 § LIP).

Skatteformen F-skatt ska efter ansökan tilldelas den som uppger sig bedriva eller har för avsikt att bedriva näringsverksamhet här i landet (4 kap. 7 § SBL). Det finns dock inget krav att en näringsidkare har F-skatt. Näringsverksamhet kan bedrivas även av den som har A-skatt. A-skatten kan då kombineras med en debiterad A-skatt kallad särskild A-skatt. Den som inte har F-skatt anses ha skatteformen A-skatt.

Den som bedriver näringsverksamhet och har tjänsteinkomster kan samtidigt ha både A- och F-skatt. F-skattsedeln gäller i sådant fall endast om den åberopas skriftligen. I annat fall tillämpas reglerna för A-skatt.

En F-skattsedel kan återkallas. Förutom på egen begäran ska det ske när näringsverksamheten upphör samt vid vissa försummelser av innehavaren. Vanliga skäl för återkallelse är att innehavaren inte lämnat självdeklaration eller blivit restförd för obetalda skatter och arbetsgivaravgifter.

Vad innebär A-skatt?

Den som betalar ut en ersättning för arbete till en fysisk person som inte har eller skriftligen åberopar en F-skattsedel ska betala socialavgifter i form av arbetsgivaravgifter på ersättningen. Det är inte en förutsättning för avgiftsskyldigheten att det föreligger någon form av anställningsförhållande mellan utgivaren och mottagaren av en ersättning. Det avgörande för skyldigheten att betala arbetsgivaravgifter är att betalningen avser ersättning för arbete och att mottagaren inte har F-skatt. Detta gäller även om ersättningen taxeras som inkomst av näringsverksamhet hos mottagaren.

Överenskommelse om att en arbetsersättning inkluderar sociala avgifter eller att betalningsmottagaren själv åtar sig att svara för socialavgifterna fritar inte utbetalaren från sin skyldighet att betala arbetsgivaravgifter på ersättning för arbete till den som inte har F-skatt. (Se nedan vid rubriken Socialavgiftsavtal).

Vad innebär F-skatt?

Den som betalar ut ersättning för arbete till den som har F-skattsedel ska inte betala arbetsgivaravgifter. Socialavgifterna betalas i stället av betalningsmottagaren i form av egenavgifter. Ersättningen ska vid PGI-beräkningen hänföras till inkomst av annat förvärvsarbete. Detta gäller även om ersättningen beskattas i inkomstslaget tjänst. Med innehav av F-skattsedel jämställs en skriftlig uppgift om innehav av F-skattsedel på ett anbud, faktura eller liknande handling. Reglerna om F-skatt tillämpas om betalningsmottagaren har F-skatt antingen när ersättningen bestäms eller när den betalas ut. Om mottagaren har F-skatt vid något av dessa tillfällen ska utbetalaren således inte betala arbetsgivaravgifter.

Royalty

Med royalty menas en ersättning som betalas ut med varierande belopp, t.ex. per tillverkad enhet eller i förhållande till viss verksamhets omfattning, och har sin grund i vetenskaplig, litterär, konstnärlig eller liknande verksamhet. Det vanligaste exemplet på royalty är den ersättning som betalas till en författare i förhållande till antalet sålda exemplar av en viss bok. Ett annat exempel är s.k. STIM – pengar. Den verksamhet som royalty grundar sig på kan antingen vara yrkesmässigt bedriven eller tillfälligt bedriven. Om verksamheten bedrivs yrkesmässigt taxeras den som inkomst av näringsverksamhet. Är verksamheten tillfälligt bedriven taxeras den i förvärvskällan tjänst. Om en royalty ärvs taxeras dödsboet i samma förvärvskälla som den avlidne taxerats i.

4.3 Sjukpenning grundad på inkomst av annat förvärvsarbete än anställning

2 kap. 6 § LIP

3 kap. 10 § SAL

Sjukpenning grundad på inkomst av annat förvärvsarbete än anställning är enligt LIP pensionsgrundande oavsett beloppets storlek, under förutsättning att den sammanlagda inkomsten av förvärvsarbete överstiger 42,3% av det för året gällande prisbasbeloppet. Av SAL framgår att egenavgifter inte ska betalas på underlag i form av sjukpenning.

Sjukpenning större än nettointäkt

I de fall sjukpenning grundad på inkomst av annat förvärvsarbete än anställning är större än taxerad nettointäkt av näringsverksamhet, läggs hela sjukpenningbeloppet till grund för beräkning av PGI, eftersom sjukpenning inte kan vara förenad med några kostnader som ska dras av.

Sjukpenning under förlängt räkenskapsår

Med förlängt räkenskapsår menas ett räkenskapsår som inte sammanfaller med kalenderåret. Eftersom det är det taxerade sjukpenningbeloppet som ska ligga till grund för beräkning av PGI, kan det vid förlängt räkenskapsår inträffa att det pensionsgrundande

sjukpenningbeloppet inte överensstämmer med det belopp som har redovisats på kontrolluppgiften.

5 UTBRYTNING AV ANSTÄLLNINGSINKOMST

2 kap. 21§ och 22 § LIP

Som framgår av tidigare avsnitt förekommer det att inkomster som beskattas i inkomstslaget näringsverksamhet utgör pensionsgrundande inkomst av anställning. Detta kan exempelvis vara fallet för en näringsidkare som inte har F-skatt och som erhåller ersättning för arbete från uppdragsgivare. Dessa ersättningar ska inte utgöra underlag för egenavgifter utan socialavgifter betalas av uppdragsgivarna i form av arbetsgivaravgifter. För att såväl beräkningen av PGI av anställning respektive annat förvärvsarbete som debiteringen av egenavgifter ska bli korrekt, måste anställningsinkomsten brytas ut från den taxerade inkomsten av näringsverksamhet. Om det finns kostnader hänförliga till anställningsinkomsten måste också kostnaderna brytas ut och den del, som tillsammans med eventuella övriga PGI-påverkande kostnader i inkomstslaget tjänst som överstiger 1 000 kronor, noteras som kostnadsavdrag.

Framgår det inte av deklARATIONEN eller andra handlingar hur mycket av kostnaderna som ska hänföras till anställningsinkomsten, bör kostnaderna fördelas proportionellt mellan inkomst av anställning och inkomst av annat förvärvsarbete.

Exempel

En näringsidkare med A-skattsedel har fått ersättningar från uppdragsgivare enligt kontrollavgifter med 14 000 kronor (han har inga inkomster i inkomstslaget tjänst.) På underlag av detta belopp har utbetalarna betalat arbetsgivaravgifter. Beloppet ingår i den sammanlagda bruttointäkt på 64 500 kronor som redovisats i näringsverksamhetsbilagan. Bruttokostnaderna i verksamheten uppgår till 28 500 kronor. Om kostnaderna är hänförliga till samtliga intäkter krävs för att få en korrekt PGI- och avgiftsberäkning att de kostnader som avser PGI av anställning bryts ut.

Kostnader hänförliga till inkomst av anställning.

$$\frac{14\,000 \times 28\,500}{64\,500} = 6\,186$$

Bruttointäkt		Kostnader	=	Netto
64 500	-	28 500	=	36 000
14 000 (anställn.)	-	6 186	=	<u>7 814</u>
Återstår av näringsverksamhet				28 186

Enligt 2 kap 21§ LIP ska vid beräkningen av PGI av anställning avdrag göras för kostnader i arbetet i den utsträckning kostnaderna, minskade med eventuell kostnadsersättning, överstiger 1 000 kronor. Det innebär i detta exempel att från 14 000 kronor ska avdrag göras med $(6186 - 1000) = 5\,186$ kronor.

6 EGENAVGIFTER

Förordning (EEG) nr. 1408/71
3 kap. SAL
Lag (1994:1920) om allmän löneavgift

Till egenavgifter räknas följande avgifter inkomståret 2006.

- Sjukförsäkringsavgift
 - Efterlevandepensionsavgift
 - Ålderspensionsavgift
 - Föräldraförsäkringsavgift
 - Arbetsskadeavgift
 - Arbetsmarknadsavgift
-
- Allmän löneavgift (ingen socialavgift men debiteras som sådan)

Underlaget för debitering av egenavgifter är enligt 3 kap. 12 § SAL summan av de avgiftspliktiga nettoinkomsterna vid den avgiftsskyldiges taxering till inkomstskatt. Om avgiftsunderlaget understiger 1 000 kronor ska egenavgifter inte betalas (3 kap. 14 § SAL). Avgiftsunderlag ska inte heller fastställas om den avgiftsskyldige avlidit under året före taxeringsåret. I stället tas särskild löneskatt ut med 24,26 %.

Person som vid ingången av året före taxeringsåret har fyllt 65 år ska bara betala ålderspensionsavgiften (3 kap. 15 § SAL). Dessutom ska en sådan person betala särskild löneskatt med 16,16 %. Även den som inte fyllt 65 år vid inkomstårets ingång men som under hela året haft hel ålderspension eller under någon del av året haft hel sjuk- eller aktivitetsersättning ska bara betala ålderspensionsavgiften på eventuella förvärvsinkomster (3 kap. 16 § SAL). Den som haft hel ålderspension hela året ska dessutom betala särskild löneskatt med 16,16 %. Personer som är födda 1937 eller tidigare betalar inga egenavgifter. I stället betalar dessa särskild löneskatt med 24,26 %.

Enligt 3 kap. 10 § SAL ska sjukpenning m.m. inte ingå i avgiftsunderlaget. Anställningsinkomst med tillhörande kostnader som

redovisas som inkomst i näringsverksamhetsbilaga ska också brytas ut från underlaget, se avsnitt 5.

Avgiftspliktig inkomst av näringsverksamhet

Ett överskott av näringsverksamhet är avgiftspliktigt, om den som har inkomsten har arbetat i verksamheten i inte oväsentlig omfattning (aktiv näringsverksamhet)(3 kap. 3 § SAL).

Enligt 3 kap. 12 § SAL får ett underskott i en näringsverksamhet inte minska ett överskott i en annan näringsverksamhet.

Motsvarande stadgande om att ovan nämnd inkomst är pensionsgrundande finns i 2 kap. 6 § p.1 LIP.

Avgiftspliktig inkomst av tjänst

För vissa inkomster av tjänst betalas egenavgifter enligt 3 kap. 4–8 §§ SAL.

- Inkomst av självständigt bedriven verksamhet som inte räknas som näringsverksamhet är avgiftspliktig inkomst av tjänst. Exempel på sådan inkomst är inkomster av hobbyverksamhet.(3 kap. 4 § SAL). Motsvarande stadgande om pensionsgrundande inkomst finns i 3 kap. 6 § p.2 LIP.
- En ersättning som utges av privatpersoner för utfört arbete åt fysisk person eller dödsbo är avgiftspliktig om den ska tas upp i inkomstslaget tjänst och arbetsgivaravgifter inte ska betalas på ersättningen (3 kap. 5 § SAL jämfört med 2 kap. 6 § SAL). Motsvarande stadgande om pensionsgrundande inkomst finns i 2 kap. 8 § p. 3 LIP.
- Inkomster som omfattas av avtal om betalning av socialavgiftsavtal (tidigare kallat omvänt likställighetsavtal) är avgiftspliktig inkomst av tjänst under förutsättning att ersättningen utgivits för arbete utfört åt en fysisk person som är bosatt utomlands eller en utländsk juridisk person (3 kap. 6 § SAL jämfört med 2 kap. 8 § SAL). Motsvarande stadgande om pensionsgrundande inkomst finns i 2 kap. 10 § LIP.
- Forskarstipendium från Europeiska gemenskaperna (Marie Curie-stipendium) är avgiftspliktig inkomst av tjänst och utgör underlag för egenavgifter. Detta gäller dock inte om stipendiet utges av en fysisk person bosatt i Sverige eller av en svensk juridisk person (3 kap. 7 § SAL jämfört med 2 kap 11 § p. 4 SAL). Motsvarande stadgande om pensionsgrundande inkomst finns i 2 kap. 6 § p.5 LIP.

Avgiftsfria inkomster

Om en ersättning för utfört arbete från en utbetalare sammanlagt under året understiger 1 000 kronor är ersättningen avgiftsfri. Detta gäller dock inte om ersättningen utgör inkomst av näringsverksamhet för mottagaren (3kap. 9 § SAL).

Sjukpenning och rehabiliteringspenning som utbetalas enligt lagen om allmän försäkring är avgiftsfri. Detsamma gäller också sjukpenning som utbetalas enligt lagen om arbetsskadeförsäkring och motsvarande ersättning som utges enligt annan författning eller på grund av regeringens förordnande, se avsnitt 4.3.

Sjukpenning med karenstid

Försäkrad med sjukpenning av annat förvärvsarbete än anställning kan enligt AFL hos Försäkringskassan begära att sjukpenning ska betalas ut först efter viss tids sjukdom (karenstid). Därmed debiteras lägre sjukförsäkringsavgift. De karenstider som kan väljas är 3 eller 30 dagar. För inkomståret 2006 är procentsatsen för 3 dagars karens 7,86 % och för 30 dagar 6,99 %.

Av RFV:s föreskrifter (RFFS 2005:23) om procentsatser för beräkning av egenavgift till sjukförsäkringen framgår att den lägre avgiften endast gäller för inkomster upp till och med 7,5 gånger prisbasbeloppet. För inkomster överstigande 7,5 gånger prisbasbeloppet debiteras den avgift som gäller för sjukpenning utan karenstid. Anställningsinkomst läggs i botten vid denna beräkning.

Taket för sjukförsäkring höjdes den 1 juli 2006 till tio prisbasbelopp. Till följd av detta höjdes taket för vilka inkomster som ger rätt till reducerad sjukförsäkringsavgift för dem med karens. Enligt Försäkringskassans föreskrifter (FKFS 2006:3) gäller de ovannämnda procentsatserna på inkomster upp till och med 10 gånger prisbasbeloppet. För inkomster överstigande 10 prisbasbelopp tillämpas procentsatsen 9,61. Höjningen till 10 prisbasbelopp blev endast tillfällig. Från 2007 är taket åter 7,5 prisbasbelopp.

Särskilt avdrag vid avgiftsberäkningen

Vid beräkning av egenavgifter ska avdrag göras med 5 % av avgiftsunderlaget. Detta avdrag, det s.k. generella företagsstödet är begränsat till högst 9 000 kr per år (3 kap 18 § SAL). Om den som är egenföretagare också har anställd personal får han varje månad göra ett avdrag i skattedeklarationen med 5 % av underlaget för

arbetsgivaravgifter, dock högst med 3 090 kr varje månad. Det sammanlagda avdraget från egenavgifter och arbetsgivaravgifter får inte överstiga 37 080 kr.

Särskilda regler gäller för hur avdraget ska beräknas för delägare i handelsbolag.

Om anställd personal inte finns utgörs underlaget för nedsättning av egenavgifter av nettointäkten av aktiv näringsverksamhet minus sjukpenning som redovisats i verksamheten. Underlaget avrundas nedåt till jämnt hundratal kronor. Nedsättningen beräknas till 5% av detta underlag, dock högst 9 000 kronor. Beloppet förs in vid kod 140 i deklarationsblanketten.

För inkomst av passiv näringsverksamhet medges inte nedsättning av egenavgifter.

Regional nedsättning av egenavgifter

Från år 2002 har det införts nya regler om utvidgade avdrag från egenavgifterna som innebär att avdrag ska göras om avgiftspliktig inkomst av näringsverksamhet från ett fast driftställe i stödområdet ingår i avgiftsunderlaget. Avdrag får göras, utöver den generella nedsättningen, med 10 % av avgiftsunderlaget, dock högst med 18 000 kr. Jordbruks-, vattenbruks- och fiskeriverksamhet har inte rätt till den regionala nedsättningen. Även här finns begränsningar när egenföretagaren också är arbetsgivare. Det sammanlagda avdraget för egenavgifter och arbetsgivaravgifter får inte överstiga 85 200 kr under året.

Socialavgiftsavtal

En utländsk arbetsgivare som inte har fast driftställe i Sverige och en arbetstagarare som arbetar för hans räkning i Sverige kan komma överens om att arbetstagararen själv ska betala de socialavgifter som belöper på arbetet i form av egenavgifter (3 kap. 6 § SAL och 2 kap. 8 § SAL). Ett sådant avtal som tidigare benämnts ”omvänt likställighetsavtal” kallas numera socialavgiftsavtal. Socialavgiftsavtal kan inte slutas med en sjöman på ett svenskt handelsfartyg.

En person som har en sådan utländsk arbetsgivare ska själv betala sin preliminärskatt i form av särskild A-skatt (SA-skatt). Utländsk arbetsgivare som inte har fast driftställe här ska inte göra skatteavdrag från lönen. Om socialavgiftsavtal har slutits ska de preliminära egenavgifterna ingå i SA-skatten.

Särskild löneskatt

När en enskild person eller ett dödsbo inte ska erlägga egenavgifter uppkommer i regel skyldighet att erlägga särskild löneskatt.